

**मानवी हक्क संघटनांच्या नावाने कार्यरत
असलेल्या व गैरबाजवी कृत्य करणा-या
अशासकीय संस्थांवर कारवाई करणेबाबत.**

महाराष्ट्र शासन

गृह विभाग

परिपत्रक क्रमांक : एसएचआर-०१०९/प्र.क्र.४९/पोल-१४,

मंत्रालय, मुंबई - ४०००३२, दिनांक ०४ जून, २००९.

प्रस्तावना :- मा. अध्यक्ष, राज्य मानवी हक्क आयोग, मुंबई यांनी त्यांच्या क्रमांक: ६३०/२००७-०८/७०१, दिनांक १२ फेब्रुवारी, २००९ च्या आदेशान्वये शासनाच्या असे निदर्शनास आणून दिले आहे की, मुंबई येथील मानव अधिकार या नावाचा वापर करून कार्यरत असलेली एक खाजगी संस्था राज्य मानवी हक्क आयोगाशी कोणत्याही प्रकारे संलग्न नसून व सदर संस्थेस आयोगाचे कोणतेही अधिकार नसतांना देखील संस्थेचे पदाधिकारी/ सदस्य आयोगाच्या नावाखाली लोकांना समन्स बजावणे, धमकी देणे, पैसे उकळणे व आयोगाच्या नावाचा गैरवापर करून लोकांची तसेच शासनाची फसवणूक करीत असते. सदर बाब आयोगाच्या निदर्शनास आल्यानंतर व आयोगाने तपास केल्यानंतर आयोगाच्या निर्देशाप्रमाणे पोलीसांनी सदर संस्थे विरुद्ध गु. र.क्र. १३५/०७ भा.दं.वि. कलम ३८४, ४१९ व ५११ अन्वये गुन्हा दाखल केला असून संस्थेचे अध्यक्ष व उपाध्यक्षांना अटक करण्यात आली आहे. सदर प्रकरणांचे गांभीर्य पाहता अशा प्रकारच्या संस्थाकडून लोकांना त्रास होऊ नये तसेच अशा बाबींना व्यापक प्रसिध्दी मिळावी या दृष्टीने आयोगाने खालील प्रमाणे शिफारस राज्य शासनास केली आहे.

The Commission, therefore, recommends the Additional Chief Secretary (Home), Government of Maharashtra, to take stern action of prevention /prohibition against Non-Governmental Organizations (NGO) Operating / using the name of Human Rights Organization, by giving wide publicity and such other mode as deem necessary against them.

It is also recommended that such organization may be prevented for misusing the Government titles and emblems and also not to send notices /

summons to the victims and thereby extorting money in the name of settling the matter.

-:परिपत्रक :-

प्रस्तावनेत नमूद केल्याप्रमाणे वस्तुस्थिती व राज्य मानवी हक्क आयोगाने केलेली शिफारस लक्षात घेता, मानव अधिकाराच्या नावाचा गैरवापर करणा-या संस्थांकडून जनतेला त्रास होऊ नये तसेच त्यासाठी शासनाच्या नावाचा व बोधचिन्हांचा गैरवापर अशा संस्थांकडून होऊ नये या दृष्टीने खालील प्रमाणे सूचना सर्व संबंधित पोलीस यंत्रणांना देण्यात येत आहेत.

- (१) आपल्या कार्यक्षेत्रात अशा प्रकारे मानवी हक्क संघटनेच्या नावाचा दुरुपयोग करून जनतेस धमकावणे, समन्स पाठविणे, पैसे उकळणे इत्यादी कारवाया करीत असलेल्या संस्थांचा शोध घेऊन त्यांच्या विरुद्ध प्रचलित कायद्यान्वये योग्य ती कार्यवाही करावी.
- (२) तसेच अशाप्रकारे ज्या संस्था जनतेस नोटीस/समन्स पाठविणे, संबंधितांकडून प्रकरण मिटविण्याच्या नावाखाली खंडणी घेणे इत्यादीसाठी शासनाच्या नावाचा किंवा बोध चिन्हांचा गैरवापर करत असल्याचे आढळल्यास त्यांच्या विरुद्ध संबंधित कायद्याच्या तरतूदीनुसार कारवाई करण्यात यावी.
- (३) अशा संस्थांकडून जनतेला त्रास होऊ नये व लोकजागृती व्हावी याकरीता पोलीस यंत्रणेकडून करण्यात आलेल्या कार्यवाहीस पोलीस यंत्रणेने त्यांच्या कार्यक्षेत्रात व्यापक प्रसिध्दी द्यावी.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(रु.न. देशमुख)

सह सचिव, महाराष्ट्र शासन, गृह विभाग,

प्रति,

- १) पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
- २) विशेष पोलीस महानिरीक्षक (सर्व)
- ३) पोलीस आयुक्त (सर्व),
- ४) जिल्हा पोलीस अधिक्षक (सर्व)
- ५) सचिव, राज्य मानवी हक्क आयोग, मुंबई.